

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Politični uzmoviči.

Uzmovič je individuum, ki steza prste po tem, kar ni njegovega.

Tako je v socialnem življenju.

V politiki pa pravimo uzmoviči onim, ki stezajo prste po narodni posesti družih narodov, kakor to delajo Nemci, Italijani in Madjari nasproti slovanskim narodom v naši državi in Nemci tudi drugod po slovanskem svetu.

To je jedna kategorija političnih uzmovičev.

Politične uzmoviče pa po vsej pravici imenujemo tudi one — elemente, ki v narodu samem uganjajo stvari, ki so v vsestransko škodo narodu, ki pa merijo na to, da donesejo koristi posameznikom. Jedne kakor druge pa primerjamo družbi ljudij, ki naskoči mirno naselbino ter ondi odnese, kar se odnesti da.

Drugi kategoriji političnih uzmovičev, ki hočejo odnesti narodu na Goriškem, kar je bila njegova narodna posest, odkar ta narod živi na svoji rodni zemlji, primerjamo našo novo pečeno »napredno« stranko, ki se je porodila v glavi dveh domišljavih in sebičnih faktorjev na Goriškem, z namenom, da odneseta iz naroda kar najbogatejšega plena za svojo korist.

Ako bi utegnil kdo misliti, da s to trditvijo delamo omenjenima faktorjema krivico, naj le prečita uvodnik »Soče« od dne 12. t. m., ki nosi naslov »Občinske volitve«, da se prepriča, kako iz vsacega stavka tega spisa gleda prst, ki se steza po narodni posesti našega naroda na Goriškem v prilog omenjenima faktorjema.

V teh stavkih se naravnost ukaže našemu ljudstvu, da se pri predstojajočih občinskih volitvah otrese »farovške komande«, ali da se podvrže — komandi »narodno-napredne« stranke, ki je združena s pravdarsko pisarno dr. Tume.

Omenjeni članek hoče dokazati, da so slovenske občine po Goriškem v slabih rokah, ako na gospodarske in socialne razmere v občini upliva duhovnik dotične občine, ter se povzpne celo do trditve, da je »prava sramota«, da županuje v Šempasu župnik Grča, v Štanjelu kurat Štrancar ali pa tak mož, kakor je Pavlica v Rihemberku . . .

LISTEK

Oh, ti možje!

Česki: V. Kosmák.

I.

„E kaj kosilo; saj ga skuha Tereza; le počakaj, da razdelimo kar leži denarja.“

„Se ve, zdaj praviš, naj skuha Tereza“, smeje se mlinarica od lepšega zaradi drugih, da bi ne zapazili, kako se srdi radi igre; „ali ko bi doma ne bilo natančno vse, pa bi godel kot star bas.“

„Danes pa ne bom, veruj žena; se priverim, da ne.“

„Ne veri se, glej rajši, da dokončate. V tem ukažem, naj Ivan zapreže!“

Mlinarica odide na dvor in gospodje kvartalci so v tem nalašč »padali« eden za drugim, da bi imeli večjo svoto na mizi. Ko se je vrnila mlinarica, pozdravi jo lovec s temi besedami: „Mila mamka, ne pomaga nič; danes odidete sama; spak vedi, kaj je s to igro. — Jeden za drugim padamo; a vaš stari vedno dobiva, kakor bi čaral. Zdaj moramo dati vsaj še vsak trikrat.“

Zato namiguje volilcem, da naj ne volijo takih ljudij, ki bodo »poslušno orodje farovža«, in ki bodo »plesali tako, kakor se bo godilo iz farovža«, pa polaga »veljakom« na srce, »naj se potrudijo z vsemi svojimi močmi, da spravijo v vse občinske zastope svoje može«. Nadalje pravi: »Kaj hočete z gospodom v farovžu? On zna komandirati, on bo znal okoristiti samega sebe itd.«, pa zaključuje: »Može volite po svojem prepričanju narodno-napredne starašine in župane. V vseh važnih in kočljivih zadevah (aha!) pa se morejo obračati do izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke v Gorici, kjer dobe vedno prave nasvete.“

Kako naj označimo to besedičenje? Ali ni to lakotno trganje za čast in za mast »naprednih« kolovodij? Ali ni to uprav judovski jargon in način zavajanja »ljudske volje« namlin »narodno-napredne« tovarne?

Kdor ima oči da gleda, lahko vidi tu neprikriti namen, ki se da zagrabiti z roko.

Torej »proč od komande iz farovžev« kliče »Soča« — vabi pa v isti sapi pod — komando »naprednih« kolovodij! Pravi da je sramota, ako načeljuje občini duhovnik ter da naj se ne voli takih ljudij, ki bodo »poslušno orodje farovža«, — zahteva pa v isti sapi, da se volilci podvržejo kolovodjem »napredne« stranke ter da naj bodo — poslušno orodje izvrševalnega odbora »narodno-napredne stranke«, češ, to pa ni sramota, ako načeljuje občini elementje demoralizujoče klike na Goriškem, ki je tako zlobno naivna, da se ne sramuje izobešati že kar svojo firmo, kakor kak velekoristen zavod!

Govori naposled o okoriščanju »gospoda v farovžu« itd., kaže pa neprikrito željo po klijentih za dr. Tumovo odvetniško pisarno, v kateri se nahaja »izvrševalni odbor narodno-napredne stranke« bobnečega naslova.

Kje tu neha rodoljubje in kje začne nabiranje klijentov za dr. Tumov ekspenzar?

Pa bodimo še resnejši.

»Soča« v ime »vodstva nar.-napr. stranke« ščuva zoper »duhovniško komando«, zoper upliv duhovščine na ob-

„Zdi se mi, da dobiva, ali le iz žepa“, reče mlinarica nevoljno. „Ne škodilo bi, ko bi enkrat dobil.“

„Ali ne verjete? Tu pogledjte, koliko srebrnjakov ima že!“ pokaže lovec na kupček pred mlinarjem. „Vse nas je olupil!“

„No, žena, če se ti tako mudi, pa pelji se naprej; jaz posedim še malo tu s temi gospodi, in po zadnji maši pridem. Daj Terezi veliko steklenico v jerbas; naj se ustavi tu po veliki maši, vzamemo si vina domov.“

„Samo, da prideš potlej z njo!“ opominja ga žena. „Saj veš, da bo jutri sejm.“

„Kaj se bojiš za me!“ smejal se je mlinar. „Le idi le, in napravi mi kaj dobrega.“

Mlinarica je odšla in Primec se je oddahnil. „No, šel je žandarm! Zdaj pa le!“

II.

In jeli so znova igrati. V tem udari deseta ura in zazvonilo je za veliko mašo. G. učitelj vstane ter se priporoči.

činske zadeve. Namen je jasen: odriniti treba duhovščino od narodnega dela, ker sicer ni »lovorik« za Tumo in Gabrščka, katerih hočeta po vsej sili imeti; a kjer ni »lovorik«, tam za take faktorje tudi ni evenka in to je glavno.

Pa pogledjmo v knjigo narodnega dela na Goriškem.

V čem pa je grešila naša narodna duhovščina zoper obstanek našega naroda? Ali ga je mar navajala k renegatstvu? Ali je morila v njem moralni čut, ki je podlaga narodni zvestobi? Ali je zanemarjala gmotni napredek naroda, ako je bilo isti mogoče pospeševati?

Vsega tega naša narodna duhovščina ni storila, torej je opravičena za sodelovanje v prid naroda. Kaj pa je storila »narodno-napredna« garda za politični in kulturni razvoj naroda na Goriškem? S čem hoče opravičiti svoj naslov »napredne«? Morda s tem, da je zbrala okoli sebe tolpo moralno dvomljivih elementov, s pomočjo katerih naskakuje mirno in pošteno ljudstvo ter uprizarja po deželi škandale v veliko zabavo naših političnih nasprotnikov?

Vidi se torej, da je smóter »napredne« le politično uzmovstvo, s katerim hoče spraviti duhovščino ob neljub upliv ter samooblastno posaditi krono sebi na glavo.

Dr. Tuma, dokler mu je kazalo in dokler je upal s pomočjo duhovščine doseči svoje osebne namene, je pisal celo zasebna pisma, v katerih je povdarjal, da je občinsko gospodarstvo na Goriškem na slabem in da se te razmere ne zboljšajo, dokler duhovščina ne poseže vmes in se loti tudi v tem pogledu dela. Zdaj pa, ko je duhovščina spoznala njega in njegove sebične namene ter se ne da več rabiti od njega za sredstvo, zdaj naenkrat je postala v njegovih očeh ona in vse njeno delo najnevarniši in najškodljivejši faktor občinskemu gospodarstvu, zdaj naj bi na njegovo komando kar izginila s pozorišča!

Ali iz te moke ne bode kruha!

Mi smo tega mnenja, da ne samo da bi v vsakem drugem narodu take zdražbarje vrgli čez prag in njihovo ščvarstvo tudi drugače onemogočili, marveč prepričani smo, da tudi naš narod stori v tem pogledu dolžnost, ki mu — pritiče.

„Z Bogom, gospodje, kličejo me!“

Krčmar zakliče v izbo: „Alo, izpij in plačaj! Zvoni k veliki, moram zapreti.“ — Ljudje se razidejo: eni v cerkev, drugi domov, le gospodje v drugi sobi so obsedeli, kakor bi jim ne bilo mari za zvon.

Krčmar zapre duri na ulico in stopi v gosposko sobo.

„Prosim, gospodje“, reče skoro boječe, »veste, da imam od oblastva strogi ukaz, da moram takoj zapreti gostilno po prvem zvonjenju k veliki maši.“

„Zapri jo, če hočeš — s tremi ključnicami!“ reče mlinar nemarno, »kaj nam za to? Jaz ostanem tu. Kam naj grem? Kje naj čakam Reze, ko pride po vino sem?“

„No, saj te ne podim ven, nikar se ne srdi tako!“ tolažil ga je krčmar; »ali tu v gostilniški sobi ne morete ostati, da vas ne bo videl kdo z ulice in me ne ovadi. Če vam je pa ljubo, idite v moje zasebno stanovanje. Tam so obrnjena okna na dvorišče, in drugič mi ne more nihče braniti, da bi me ne smel kdo obiskati v mojem lastnem stanovanju.“

Kajti narodno delo je resno delo in nikakor ne pod krinko istega skriti lov za osebne koristi. Mi nismo za nobeno komando, ne za »komando iz farovžev« a tudi ne za komando iz odvetniške pisarne v hiši »Goriške ljudske posojilnice«. Za narodno delo je opravičen vsakdo, ki ima glavno in sree za narod, enako duhovnik, enako lajik in to po geslu našega dičnega pesnika Simona Gregorčiča:

Ne le, kar velela mu stan,
Kar more, to mož je storiti dolžan!

Gospodarske razmere na Bovškem.

Iz Boveca, 20. febr. 1901.

Hvaležni smo gospodu dr. Gregorčiču, da se je spomnil tudi nas, in to še koj v začetku v državnem zboru. Vendar dostaviti nam je nekoliko pripomb k njegovi interpelaciji kakor tudi k interpelaciji, stavljeni v deželnem zboru od strani gosp. dr. Tume.

Res je, da preganjajo državne oblasti koze. Prvi odlok c. kr. namestništva v Trstu radi omejitve kozje reje je bil izdan že leta 1837; temu sledil je enak leta 1857, in ponovil se je ta v letu 1862, k čemur je pripomogel sklep goriškega deželnega zbora v prvih zasedanjih, kateri je videl potrebo, da se popolno zabrani kozja reja. Na to se je pričelo korenito ali radikalno preganjanje koz od strani c. kr. oblastnij.

Kar je naš kmet v tem zadnjem četrstoletju pretrpel in prestal, naj bo Bogu potoženo. Vzemimo le njegovo gospodarsko nazadovanje. V tem boju, v boju za obrambo svojih pravic, žrtvoval je naš patentirani stradač svojo gmotno blaginjo. Že v prvem začetku leta 1865, ko se je razglasil prvokrat namestniški odlok, hitel je naš stradač v svoji ponižni in neomejeni pokorščini do državne oblasti, da prej ko mogoče poproda svojo kozo. Na Trbiški sejm prignali so toliko koz, da ni bilo mogoče najti kupcev, ki bi vso to žival pokupili. Razume se, da pri taki preobilosti ponujenega blaga so se cene zdatno znižale. Pod pritiskom od vladine strani, da morajo biti koze prodane, oddal jih je kmet za vsak denar, mnogi njih še na upanje, tako da še

„No, to pa govoriš kot Salamon“, pohvali ga mlinar ter vzame kvarte. In odšli so v zasebno sobo krčmarjevo.

„No, tu smo lepo v hladu!“ reče (živinski) kupec.

„Krčmar, prinesite nam vino v bruseni steklenici, da ne bo kot v krčmi, in dajmo »barvico«; to je bolj zanimivo.“

„To je da!“ potrdé ostali.

Da bi bili še bolj gotovi in da bi jih nihče ne motil, zapró še oknice in prižejo luč. Ko je videl krčmar vse tako lepo pripravljeno, reče: „Gospodje, če dovolite, bom še jaz. — Zdaj imam uprav čas.“

„Ta je možka beseda!“ pohvalijo ga igralci. „Dejte, vizo.“

„Za koliko?“

„Kolikor hočete?“ reče lovec.

Krčmar seže v žep, privleče polno pest drobiža na dan: rjave, črne in srebrne novce, položi zaprto pest z denarjem na mizo ter vzklikne veselo: „Oj, to je igra! — Kdo da »ungšaut“?“

(Dalje pride.)

danes niso prišli nekteri do denara. Kdo more preračunati to škodo!

Ko se je ta žival nekaj iztrebila, dobili so ljudje nekoliko odduška od strani vlade in so zaredili polagoma zopet manjše trope koz. Prišla pa je leta 1875 enaka „šiba božja“ z Dunaja — kakor se tolaži naše ljudstvo — in vse njegovo desetletno delo bilo je zastoj. Od tedaj pa se je ponavljalo to preganjanje na način, kateri ni več primeren in ni dostojen mogočne države. Ljudstvo se je klicalo k obravnavam, nalagale so se mu večdnevne kazni z zaporom, narokovali in iztirjevale so se globe v denaru. Prisilno prodajanje, globe radi paše in zamude k obravnavam spravilo je našega kmeta v dolgove, v revščino in v naravno posledico v propad.

Ako bi nam vlada danes pripoznala tudi neomejene pravice do kozje reje, je vendar rana, ktero nam je do danes povzročila v gospodarskem oziru, tako velika, da je ni mogoče zaceliti v enem roku. Da bi se pa kozoreja povzdignila do pravega nekdanjega cvita, je izključeno, ker nastale so v reji sami ovire, katerih ni lahko z lepa odstraniti. — Stari kozarji so obnemogli, mladi sinovi se pa ne poprimejo več tega dela, ker kozarski posel ni ravno lahak, marveč je v zvezi z vsemi neprijetnostmi in vsemi nevarnostmi tega življenja; treba je, da je človek pri kozi rojen, da postane dober kozar. Velika ovira je tudi v tem, da kozoreja jako malo donaša, karčloveka ne vabi posebno poprijeti se je.

Če bi pa tudi ne bilo nikake ovire, treba je celih deset let, da je mogoče priti posamezniku do tropa, to je do takega števila koz, da mu je mogoče prestradati sebe in svoje pri tem številu. Kaj naj pa počne v dolgi dobi 10 let, ko mora ves svoj čas žrtvovati tej živali pri reji, oskrbovanju in paši? S čem naj se preživi v tej desetletni dobi, ko mu niti en dan ne preostaja časa za kak postranski zaslužek? — Ako pa mu ostane en dan prost, v katerem bi si lahko po strani kaj zaslužil, nastane vprašanje, kje hoče tega zaslužka iskati? — V tej dobi pojesti bi moral vsak še oni del premoženja, kateri ni še obremenjen, tako da po desetih letih bi mu vzel upnik premoženje in prirejene kože.

Velika ovira je še ta, da so hrami in stani po planinah razpadli, ker v mnoge planine že nekaj let ne zahaja živina; stavbe se niso vzdržavale in planine se tako rekoč opuščajo; tako pa razpadajo. Da se spravijo te stavbe v prejšnji stan, treba je večjih svot, ker v gorski višini 1400 metrov nad morjem se zida nekaj dražje nego v ravnini in teh svot ne moreta zmagovati ne stanik ne kmet. — Pomembno je še, kar je največja ovira, da je paša na višinah vsled elementarnih nezgod zelo trpela.

Da naša mladež možkega spola ni vajena temu delu, je naravno, če pomislimo, da ni več te vrste živinoreje; tedaj nima prilike vaditi se v tem poslu. Mladenci pohajajo prva leta v Rabelj in pozneje v Vestfalsko, odkoder jih sedaj preganjajo, ker so inozemci, s tem, da jim trgajo plačilo, tako da jim ni moči izhajati. Ko pridejo domov, ne vedo, česa naj bi se lotili. Poprijeli bi se tudi kozoreje na vse zadnje — ako bi bilo koz, a ni jih, treba je, da jih dežuje kakor včasih žabe, drugače jih ne dosežejo, ker ni potrebnega kapitala.

Tedaj sprevidi vsakdo, da splošno bi nam bilo nemogoče opomoči si, če tudi bi nam visoka vlada priznala neomejeno vse pravice do kozje reje, ker ovire so take, da jih ni mogoče premagati.

Kozoreja naj bi bila za Sočo, Trento in Bavsko, morda tudi za Žago, kjer je ljudem obstanek brez kože naravno nemogoč in koza za človeka conditio sine qua non, pogoj, brez katerega ni življenja. V drugih občinah bilo bi sicer s kozo ustrezno posameznim, ali večini prebivalstva bi se s kozo ne moglo opomoči iz zgoraj omenjenih razlogov.

Nujna potreba pa so nam javna dela, javne zgradbe, katere pričakujemo

od vlade, v katerih vidimo svojo rešitev. Nam je naravnost nemogoče čakati, da bi se vlada še le pozneje odločila poprijeti se javnih del. Ako resno misli opomoči, nam treba, da se požuri, ker nastala je v naših gospodarskih razmerah kriza, katere ne bomo mogli preboleti. Z odpravo kozje reje, z uničevanjem krošnjarstva po novem zakonu, s preganjanjem naših ljudij iz Nemčije, s škodovanjem naših zemljišč po hudournikih in različnih nezgodah nastala, je kriza, ktere ne moremo preboleti brez državne pomoči. Ako pa hoče vlada poskusiti in pustiti, da naj sami premagamo to krizo, plačamo to poskušnjo — s smrtjo in popolnim gospodarskim propadom.

Da ima vlada jako malo resne volje pomagati nam, dokazuje zopet dejstvo katero nam je zabeležiti. On, kateri vidi najbolje našo revščino, se nas je usmilil in nam je poslal toliko zaželjeni sneg; veselili smo se zaslužka — pa zastoj; pot je le toliko za silo predrta, da s težavo komaj prigazimo do Trbiža. Vlada ni dala izkdati snega s ceste, da bi mogli vsaj varno po njej voziti in da bi ljudstvo, ktero celo leto na sneg čaka, kaj prisluzilo. Ministerstvo je izrečno zatrdilo, da tamošnji sneg je „eine Aushilfe für die dortige arme Bevölkerung“, pomoč za ondašnje ubogo ljudstvo; ali letos tega ne čutimo, če tudi je obilno snega.

Tudi zgraditev ceste skoz Trento v Kranjsko goro bi bila važna, posebno v vojaškem obziru; ali najvažnejše na tem je, da bi obdržala vlada to cesto v lastni upravi, ker ako prevzame po pogodbi to cesto bovski cestni odbor v svojo oskrb, imele bodo občine veliko breme in za vzdrževanje treba bo izdati v malo letih več, kakor si je ljudstvo do sedaj prisluzilo z zgradbo ceste do Trente, in ta zgradba ne bo odgovarjala svojemu namenu, namreč omogočati ljudstvu, ampak še nasprotno, zahtevala bo od ljudstva stalne žrtve za popravljanje in vzdrževanje ceste.

Tako prosimo gospoda dr. Gregorčiča, naj bi v tem smislu stavil interpelacijo ali predlog. Priznavamo nujno potrebo kozoreje v posameznih občinah, vendar naj bi se tudi ostalim občinam odprli še nujnejše novi viri dohodkov. To se dá le doseči z vrejevanjem Soče in hudournikov, s preložitvijo predelske ceste, z geološkim preiskovanjem naših gor, in to v najkrajšem času. Ko bomo imeli odprte zaloge našega premoga in mogočne zaloge železa v Rombonu — kakor vsa znamenja kažejo — in naših različnih rud, potem pride železnica sama ob sebi.

Dopisi.

Iz Boveca. Podpisani odbor „Del. izobraževalnega društva v Bovecu“ izjavlja na nesramno poročilce v „Soči“ od 14. t. m. in v „Primorcu“ sledeče:

Pri plesni veselici našega društva ni imel častiti gospod kaplan Abram prav ničesar zraven.

Mi nimamo v društvu nobenega 14—15 let starega, pač pa imajo najmlajši udje nad 18 let in še teh je le par, v društvu so večinoma nad 24 let stari mladeniči in moške.

Veselico smo napravili na željo udov kot dela vsako veselico, in se je vršila sijajno in v redu in miru.

K veselici so prišli večinoma delavci s svojimi družinami in je bil oni večer res nekaj družinski večer, o vsem tem lahko spričajo tudi nekateri naprednjaki, ki so bili navzoči.

Ves liberalni namen pa je ta, da bi izpodkopali ugled društva in je uničili, za kar delate nekateri bovski liberalci z vsemi silami že od začetka.

Ta želja pa se vam menda ne izpolni. Poznamo tistih par nenasitnih, ki točijo „šnops“ in ki bi najraje društva ne videli, radi onih par grošev, katere so jim prepelj delavci udje društva nosili.

Sicer so pa v Bovecu tudi pametni krčmarji, ki še podpirajo društvo in ki so sprevideli potrebo tega društva.

Povejte nam pa raje g. poročevalce v „Soči“ in drugi „liberalci“, kedo prireja pa plesne veselice v postu in adventu? Povejte nam, kako gledate po prizadetih gostilnah vi in krčmarji na to, da ne prihajajo k plesu še celo šolski otroci, kjer ostanejo vso noč ob navzočnosti svojih vzgojiteljev? Povejte nam, katere družbe in društva se nam je ogibati, ali našega poštenega društva, ali vaše družbe?

Sicer pa velja to v polni meri samo par „liberalcem“, ker moramo z zadovoljstvom izjaviti, da se celo mnogim poštenim naprednjakom razdirajoče pisarenje in lažljivost „Soče“ in „Primorca“ vže gabi. — „Smoli“ bi pa bilo bolje, da bi že enkrat samega sebe odrgnil smole in ne druge smolil.

Odbor „del. izobraž. društva v Bovecu“.

Politični pregled.

Državni zbor.

Dne 20. t. m. se je po kratkem odmoru zopet sešel državni zbor v zasedanje. A že ta seja je naznanila viharje, ki pretijo poslanski zbornici v tem zasedanju. Seja je bila tako burna, da se je morala zaključiti pred časom. Na dnevnem redu je bila izjava predsednika zbornice o cenzuri interpelacij. Predsednik grof Vetter je dejal, da bode to svojo, v pravilniku mu zajamčeno pravico liberalnejše razumeval, ter bode o interpelacijah, ki se mu bodo zdele kočljive, obvesčal zbornico v tajni seji, ki naj potem določi, ako se take interpelacije v polnem obsegu prečitajo v javni seji. Proti tej izjavi so oestro ugovarjali socijalisti in Schönererjanci. Socijalni demokrat Ellenbogen je predlagal, naj se o tej izjavi predsednika otvori razprava, kar pa je zbornica odklonila s 178 proti 98 glasovi. Ta izid glasovanja je preuzročil silovit vihar; mej nemškimi radikali in češkimi socijalisti je prišlo do burnih nastopov. — Češki socijalist Klofač je govoril češki ter dejal, da se morajo češke interpelacije takoj prečitati, sicer ne bo nobene seje več; pri tem je zgrabil izpred se-dežev ministrov kopo papirja ter je vrgel v zrak. Na to je Klofača zgrabil maloruski poslanec baron Wassilko, orjak, ter ga potisnil v stran, vsled česar so češki socijalisti rinili proti Wassilku ter se je komaj preprečil resen spopad. Na to je dejal Wolf, da so bili nemški radikali pripravljeni sodelovati pri parlamentarnem delu, a sedaj tega ne morejo, ker da je vlada prijazna češkim željam. (Po Wolfovem mnenju mora biti avstrijska vlada prijazna samo nemškim željam!) Mladočeh Plaček je zahteval od predsednika odgovora glede interpelacij, na kar je izjavil predsednik, da bode sprejemal nenemške interpelacije v onem jeziku, v katerem so bile predložene a čitale in zapisovale samo nemški. Ta izjava predsednikova je razburila vse Nemce, katerim so ugovarjali Slovani; vseprek se je začelo kričati in groziti, poslanci so dvigali proti predsedniku pesti. Nastal je tak hrušč, da je predsednik zaključil sejo.

V seji 21. t. m. so se burni prizori nadaljevali, ki pa niso bili tako močni kakor v prvi. K predsednikovi izjavi o postopanju z nenemškimi interpelacijami, resolucijami in predlogi oglašil se je k besedi prvi dr. Pacak. Rekel je, da je Vetter svojo odredbo kršil ustavo in zbornični pravilnik. Nemci hočejo po sili, da je naša država nemška, a ne pomislijo, da živi v Avstriji 16 milijonov Slovanov, a le 8 milijonov Nemcev. S tem dejstvom morali bodo prej ali slej računati. Na to je podal v imenu češkega kluba protest zoper predsednikovo odredbo in zahteval da se zabeleži. Med Pacakovim govorom so se čuli razni mejklici nemških radikalcev, Schönerer je zaklical Pacaku, naj govori češki, na kar mu je Pacak odvrnil, da bi bilo Schönererju pač najljubše, ako bi Čehi sploh molčali, kajti ako govore češki, ni Nemcem prav, ako nemški pa zopet ne. Čuli so se nasproti Schönererju tudi kliči: „Molči, pijanec!“ Kramar je očital predsedniku, da je vedoma govoril neresnico, ko je trdil, da sta Abrahamovics in Kramar zavračala nenemške interpelacije, kar se ni moglo zgoditi radi tega, ker ni bila nobena taka interpelacija vročena. Govorilo je še pet čeških poslancev v enakem smislu. Socijalist Dac-synski je rekel, da so socijalisti popolnoma za enakopravnost, a se je vključ temu v imenu svoje stranke izrekel za Vetterjevo odredbo.

Dr. Lueger je smešil celo debato; rekel je, da se pritožujejo vsi, da se ne

spoštuje zbornični pravilnik, pa ga v isti sapi vsi kršijo. Ako bi se hotel predsednik glede te debate strogo držati pravilnika, bil bi v največji zadregi, kajiti zaključiti bi je ne smel — do sodnega dne, do onega dne namreč, ko bodo odkazana pravičnim nebasa, krivičnim pa pekeli. Tudi on sam namreč dr. Lueger pravi, da ravna proti pravilniku, ko govori k pravilniku. Vsi govorniki se mu zde pa podobni onemu, ki je priporočal drugim piti vodo, sam pa je pil vino. Potem je omenjal nekih prizorov, ki so se dogodili v prejšnji seji, zlasti Wolfove groznje, češ, da založi češkemu poslancu Fresselnu tako zausnico, da mu zleté vsi zobje iz ust in pa onega prepira mej poslancem Klofačem in starorucinom baronom Wassilko, katera je hotel pomiriti skof Repta, ki pa je pri tej plemeniti nameri tako slabo naletel, da so mn popolnoma zmečkali klobuk.

In pri vsem tem, nadaljuje Lueger, zatrjujejo ti ljudje, da hočejo v parlamentu resno in uspešno delovati. Lueger je za, to da se drugonarodni poslanci nauče nemščine (ploskanje med Nemci); ne spada pa nikakor k onim, ki smatrajo Čeha za manjvreden narod od Nemcev. Dr. Šušteršič in dr. Ivčević prvi v imenu „Slov. centra“, drugi v imenu hrv. slov. kluba se pridružujeta Čehom in zahtevata, da se nenemške interpelacije v izvirniku čitajo, in tudi zabeležujejo.

Govorila sta tu li Nemca Derschatta in Gross, seveda v prilog predsednikovi odredbi. Konečno pa predlaga Schönerer, naj se izreče predsedniku Vetterju graja, ker je upeljal v zbornico dvojezičnost interpelacij s tem, da je odredil, da se tudi nemške interpelacije, četudi ne čitajo in zapisujejo, pa vsaj vsprejemajo. Wolf je klical podpredsedniku Pradeju naj se odreče mestu podpredsednika, zato, ker se je kot nemški nacionallec uklonil Vetterjevi volji, na kar mu je Prade odgovoril, da si ne pusti ničesar ukazovati od Wolfa. Prihodnja seja je bila napovedana za petek.

Včerajšnja seja poslanske zbornice bila je prilično mirna. Čitale so se nekatere interpelacije, stavljene seveda v nemškem jeziku. Čehi so vprašali predsednika, zakaj se niso čitale vse interpelacije, katere so bile oglašene za današnjo sejo. Predsednik je odgovoril, da se ni moglo to zaradi tega zgoditi, ker se niso mogle tako hitro prevesti na nemški jezik.

Potem so pa prišli na dnevni red nujni predlogi. Prvi je bil oni poslanca Bianchinija glede odprave vinske klavzule, pa nujnost se je odklonila tako za ta predlog, kakor tudi za vse druge predloge, ki so bili na dnevnem redu te seje. Na to je zaključil predsednik sejo ter naznanil drugo za torej. Poslanec Peschka pa je predlagal, naj bode prihodnja seja danes, kateri predlog se je tudi sprejel s 145 glasovi proti 110.

Predsedništvo državnega zbora pri cesarju.

Predsedništvo poslanske zbornice se je poklonilo cesarju in mu sporočilo izraz lojalnosti poslanske zbornice, ki je bil sklenjen dne 14. t. m. Cesar je rekel, da upa, da bo parlament vendar deloval.

O umrlem razkralju Milanu

se poroča, da je zapustil 4 milijone frankov dolga, o katerem se še ne ve, kdo ga pokrije. Glavnim dedičem je imenovan sin Aleksander sedanji kralj srbski. — Srbska vlada je sklenila, da kupi dotično hišo na Dunaju, v kateri je umrl Milan in zida v njej kapelico, dalje pa da postavi Milanu v Belemgradu spomenik (!) ki bode stal nad 300,000 frankov.

Demonstracije proti kralju Aleksandru.

Nekaterim Srbom nič kaj ne ugaja, da se kralj Aleksander ni udeležil pogreba svojega očeta. Pristaši Milanovi so pridno na delu, da dobé zopet upliv. Ljudstvo se hujska, da je Avstrija „prvega kralja Srbije“ z največjimi častmi spremila k večnemu počitku, in javno se pripoveduje ljudstvu, da je kralj Aleksander mrtvega očeta toliko spoštoval, kakor mrtvega psa. Prišlo je v Belemgradu že dvakrat do demonstracij proti kralju Aleksandru. Včeraj zjutraj so ljudje metali kamenje na stražo pri kraljevem dvorcu, kralj Aleksander pa je bil sprejet z vžiganjem in piskanjem, ko se je peljal k rekvijemu. O Aleksandru se širi opis, da ima vse napake svojega očeta, a ne njegovih prednosti. Ko bi se sedaj nakrat pojavil kak Karagorjević... In v teh zmedah je kraljica Draga Aleksandru povila sina.

Novo italijansko ministerstvo.

Italijanska ministerska kriza je rešena. Novi kabinet je sestavljen tako-le: Zanardelli, predsednik, Giolitti, notranje, Prinetti, vnanje, Coco-Artu pravosodje, Galinberti pošto in brzo-

jave, Nasi pouk, Giusso, javna dela, Piccardi poljedelstvo, Wollemborg, finance, general Ponza, vojno, admiral Morin, mornarico.

Angleški parlament.

Z velikanskim sijajem se je otvoril dne 14. t. m. angleški državni zbor prav po stari šegi, katera pa se je v zadnjem času morala opuščati, ker kraljica ni prihajala k otvoritvam zbornice. Novi kralj Edvard VII. je otvoril zbor s prestolnim govorom.

Nemiri v Španiji.

V Španiji so nastali veliki nemiri. Nahujskano ljudstvo napada cerkve in samostane, vse orožništvo je na nogah, ter rabi na mnogih krajih orožje. V Madridu in Valenciji je razglašeno obredno stanje. Uzrok nemirom je baje neka drama „Elektra“, katero so igrali v nekem madridskem gledališču in s katero dramo se je hotel avtor narediti popularnega s tem, da je v njej napadal duhovščino. Pravi uzrok pa je skoraj resnično le dejstvo, ker se je vršila poroka princezinje asturske s princem Karlom Bourbonom, katerej zvezi z vsemi močmi nasprotujejo židoliberalci, pravi provzročitelji nemirov.

Vojna na Kitajskem.

O vojni na Kitajskem se že dolgo ni čulo nič posebnega, to pa radi tega, ker se ni zadnji čas skoro ničesar zgodilo, kajti tudi na Kitajskem vlada letos huda zima. Največ zimskega časa je minulo ob pogajanjih za mir pri gorki peči med zastopniki veselel in kitajsko vlado in pa o tem, kako naj se kaznuje provzročitelji nemirov. Toda v vsem tem se še ni prav ničesar zgodilo, ker veselel imajo svoje vojaštvo še vedno na kitajski zemlji in kitajski principi hodijo še vedno okrog veseli in zdravi. Kitajski dvor je z vsem zadovoljen, kar velevali zahtevajo, vkljub temu pa se še ni izvršilo ničesar, niti določiti ne morejo, ali naj se „obsojene“ cesarske prince in razne generale kitajske postreli ali obesi.

No, pomlad se bliža in na Kitajskem se obeta „novo življenje“. Kitajci se že pripravljajo na novo vojno in se prekrbljujejo z orožjem. Prvo pa, na kar mislijo, je to, da delajo velikanske priprave za preprečenje gibanja tujih čet po deželi. V ta namen so zlasti zgradili s skalovjem razne gorske prelaze in zabili pod prehode v ravnini dinamita, da tako ovirajo napredovanje čet. Mejnarnodne čete so v zadnjem času nameravale prirediti velik bojni izlet v pokrajino Taienfu, ko pa so izvedele o takih pripravah Kitajcev, se je to namero za enkrat opustilo. Za pretvezo pa navajajo to, da se je dvor v vsem uklonil zahtevam poslanikov, da torej ni uzroka za ekspedicijo v Taienfu. Princa Čing in Lihungčang sta sporočila poslanikom to izjavo cesarskega dvora.

Vojna v južni Afriki.

To, kar Angleži v zadnjem času trosijo med svet, presega že vse meje, to so že laži, katere silijo samo še na smeh. Zdaj so raztrosili — sicer že preklicano — vest, da je Dewet obkoljen od 10.000 angleških vojakov, ter da se ne more več izogniti zajetju. Sam lord Kitchener da mu je za petami z generalom Hamiltonom.

Ob enem razširjajo vesti, da so Angleži pri neki priliki vzele Burom otoli 100 tisoč patron, 100 konj in veliko živil, itd., da so streljali nanje iz oklopnega vlaka ter da general French žene Bure pred seboj kakor živino. Kakor rečeno, so vse te vesti grdo izmišljene, ker resnično je vse le nasprotno. Angleži ta hip niti ne vedo, kje se Dewet nahaja ter da najbrže pripravljajo njim kako nevarno past. V poslednjem oziru je zelo sumljivo dejstvo, da jo je sicer jako pogumni lord Kitchener kar nagloma dne 18. t. m. po le dvadnevni odsotnosti popihal iz De Aarja, kamor je baje sledil Dewetu, nazaj v Pretorijo, kjer se še čuti varnega. Med potjo pa je prav malo manjkalo, da so ga Buri razstrelili v zrak z njegovo prtljago vred, le oklopni vagon, ki je pritenel za prtljago, je še preprečil nevarnost. Angleži pravijo, da morajo Deweta za vsako ceno dobiti v pest, ker on jim dela največje skrbi, a že trinajstkrat jih je imel za osla, tako, da so že vsi obupani in menijo, da je sporazumljen z samim hudim Kljukcem; nasproti pa za sledujejo Buri Kitchenerja in je torej vprašanje, kedo dobi igro prej, Angleži ali Buri.

V Kapu je zavladovala med črnci kuga in je pomrlo že veliko oseb.

Domače in razne novice.

Umrl je nagle smrti vsled kapi štabni zdravnik g. dr. Fr. Platzter, oče deželnosodnega svetnika in voditelja sežanskega okrajnega sodišča.

Volitve novih cestnih odborov so se vršile v soboto dne 16. februarja v Ajdovščini, Kanalu, Kobaridu in Cerknem.

V Ajdovščini je prišlo na volišče 69 volilcev. Izid je: F. Trpin, župan križki z 69 glasovi, Fr. Gruntar, župan šmarijski z 68 glasovi, Josip Vidmar, župan lokavski z 68 glasovi, Anton Lokar, župan ajdovski z 64 glasovi, Silvester Čigoj, posestnik v Gojačah z 56 glasovi, Marko Slokar, podžupan v Skriljah z 53 glasovi in Josip Pavlica, župan rihemberški z 48 glasovi; namestnikom pa: Henrik Čermelj, podžupan v Vrtovinu z 58 glasovi, Josip Slokar, župan kamenjski z 57 glasovi, Josip Vovk, podžupan v Sv. Križu z 57 glasovi. Kot največji davkoplačevalec stopi v cestni odbor g. Leopold Bolko, župan črniški.

V Kanalu se je zbralo na volišču 61 volilcev, kateri so po dogovoru razdelili izvoljenca tako, da so v cestnem odboru zastopane razne okrajne strani. Izvoljeni so odbornikom: Konjedic And., župan deskelski z 51 glasovi, Testen Jožef, župan kalski z 51 glasovi, Zega Miha, župan kanalski z 51 glasovi, Lovišček Luka, župan ajbski z 51 glasovi, Stanič Valentin, župan batovski z 47 glasovi, Žbogar Jakob, župan na Banjšicah z 37 glasovi, Medvejšček Franc, župan anhovski z 36 glasovi; namestnikom: Cvetrežnik Andrej, podžupan v Avčah z 51 glasovi, Winkler Blaž, podžupan lokovski z 51 glasovi, Perše Alojzij, župan ročinjski z 36 glasovi. Kot največji davkoplačevalec ima pravico vstopiti v cestni odbor g. Franc Malnič v Kanalu.

V Kobaridu je izid volitev ta-le: Jožef Gašperut, župan v Sedlu, Anton Lazar, posestnik v Breginju, Franc Gomilšček, župan v Drežnici, Miha Sok, župan v Kredu, Anton Monfreda, župan na Iderskem, Franc Šturm, župan v Livku in Anton Juretič, podžupan v Kobaridu so izvoljeni odbornikom; namestnikom pa Andrej Mašera, podžupan v Kobaridu, Anton Sovdat, župan v Libušnjem in Ivan Kodeli, podžupan v Kobaridu. Kot največji davkoplačevalec stopi v odbor g. Franc Urbančič, posestnik v Kobaridu.

V Cerknem so izvoljeni odbornikom: Andrej Rejec, župan šebreljski, Janez Svetičič, podžupan v Jagersčah, Janez Laharnar, podžupan na Št. Viški gori, Jakob Pirih, posestnik na Št. Viški gori, Anton Kosmač, župan v Cerknem, Ivan Mavri, podžupan v Orehku, Jakob Jereb, podžupan v Otaležu; namestnikom: Tomaž Valentinčič, podžupan v Zakojci, Miha Drlinec v Gor. Novakah in Andrej Kobač v Cerknem. Kot največji davkoplačevalec je oglašen g. Vekoslav Ravnikar, veleposestnik v Cerknem.

Volitev cestnega odbora za ajdovski okraj. — Pišejo nam: Pokorni „Sočinim“ navodilom, hoteli so „naprednjaki“ tudi to zastopstvo v svojo oblast dobiti. Pa ne le da so propadli skoraj vsi njihovi kandidati, namreč: Anton Krkoč krčmar v Selu, Franc Furlan krčmar pod Kamnjami, Anton Pečenko na Brji in Vinko Favetti župan v Skriljah, ampak zgubili so tudi najgorečnejšega svojega zastopnika Franceta Pirjevca iz Vrtovina. Ta mož noče piti „črnega“ vina, akoravno bi niti belega ne mogel piti, ako bi mu „črn“ denar ne bil podprl tri vogle hiše. — Ajdovskega župana so izvolili, četudi je „naprednjak“, ker je mož, s katerim se da pametno govoriti. (Imena izvoljenih glej zgoraj. Ur.)

Veliki ples v naši Čitalnici. Iz zadnje naše notice je po pomoti izostalo mesto, ki govori o vodstvu tega plesa. Gosp. Milan Ivančič je bil zopet tako prijazen, da je prišel nalašč iz Tolmina, prevzel ulogo plesovodje ter jo izvršil v občno zadovoljnost in hvaležnost.

Osel — tat! — „Sočinega“ nadzdrabbarja so naše notice „I seveda“ spravile do cela iz duševnega ravnotežja. Revček je zabredel v tako zagato, da ne najde že več človeških besed, ampak v zadnjem „odgovoru“ kar p o s l o v s k o r i g a. Če primerjamo prvo njegovo notice („Politika v šoli“) z zadnjim „odgovorom“, moramo pač reči: Sic transit gloria mundi! Iz visokine vrhovnega sodnika slovenske javnosti na Goriškem, je padel v nizkotnost oslovskega hleva. Zdi se, da ima v oslovsko riganje veliko zaupanje, in kakor kličemo mi v tiski Boga na pomoč, tako se menda zateka on — najnovejši lažiliberalec — k oslu. V tem mnenju nas potrjuje tudi sledeča dogodbica izza minolih volitev za državni zbor, katera se je takoj drugi dan pripovedovala v našem uredništvu.

Na starem trgu so čakali na izid volitve. Tu seveda ni smelo manjkati „Sočinega“ nadzdrabbarja. Bil je pa tudi priprost kmetič iz okolice, ki je poslu-

šaje hodil od skupine do skupine čakajočih radovednežev, da bi vjel na uho kaj o volitvi. Ko ga zapazi „Sočin“ nadzdrabbar, se zadere nad njim: „Osel, kaj poslušáš?“ Kmetič: „Če sem jaz osel, ste pa Vi tat!“ Nadzdrabbar steče naglo po stražnika. Ko ta pride, vpraša kmetiča: „Zakaj ste rekli temu gospodu tat?“ Kmetič: „Rekel mi je osel, jaz pa vidim, da nimam oslovskih ušes; moral mi jih je on ukrasti, zato je tat“. Stražnik se srčno nasmeje in obrne. In nadzdrabbar jo je popihal!

Ljudje, ogibajte se takih zavodov, v katerih gospodarijo Tumovci, ako hočete biti sploh svobodni na duši in na telesu, ter smete misliti s svojo glavo, ne vedno z glavo Tumovo. (Varijacija po „Sočini“.)

Kmeti sin ali — čevljarjev sin? — V zadnji številki odgovarja „Soča“ nekaj našemu članku „Majhna reč — velika reč“ s posebnim ozirom na učitelje ter končuje svojo klobasarijo z vzklikom: „Pustite naše prave učitelje pri miru...!“ Danes ni naš namen, da bi se spuščali s „Sočo“ v polemiko zaradi njenega odgovora, ki ni prav nobeden odgovor. Konstatirati smo le hoteli, da pravih učiteljev se mi nikdar ne dotikamo, da jih jako cenimo in spoštujemo ter da se vrste, ki so pisane glede učiteljev v zgoraj navedenem članku, dotikajo le nepravilnih učiteljev. Konstatirati pa smo hoteli še nekaj. Dotični dopis je naslovljen „Iz goriške okolice“, podpisan je pod njim „Kmeti sin“. Ta podpis se nam zdi posebno pri „Sočinih“ podpisih jako — sumljiv. Ko smo pa pri podpisu „Sočinega“ dopisa čitali še opombo uredništva: „Dopis je iz roke pripravega kmetijskega sinu, kakor je podpisan. Dopis je torej pravi glas izmed ljudstva in kot takega naj se ga tudi smatrali“, bili smo v dno sreča prepričani, da ga ni pisal — kmečki sin, nego — čevljarjev sin. Sicer naj se nas pa razume. Kakor ga je spisal čevljarjev sin, ravno tako lahko bi ga bil spisal tudi kmečki sin, kajti kolikor čevljarjev sin, toliko kmečki sin postane lahko — dohtarja in če tudi ne izvršujeta poklica svojih očetov, ostaneta vendar sinova svojih očetov, prvi — sin čevljarjev, drugi sin kmeti. Ali kakor rečeno: v tem slučaju in posebno z ozirom na to, da mora „Soča“ po poklicu lažati, smo torej prepričani, da je napisal dotični dopis — čevljarjev sin, a ne kmečki sin. Naj ga pa napiše kakor rečeno ta ali oni, dopis ni nikak „glas iz ljudstva“, marveč le „glas iz — odvetniške pisarne“, ki se glasi vedno: „Kakor mu kaže“.

V cerkvi sv. Ignacija v Gorici bo v postnem času vsaki petek ob 7. uri zvečer slovenski govor. Slovenci, udeležujte se v obilnem številu!

Vojaški nabor. Letos se vrši vojaški nabor na Primorskem in sicer: V Trstu v dneh 25., 26., 27., 29. in 30. aprila ter 1., 2. in 3. maja. V Gradišču 23. marca, v Korminu 26. in 27. marca, za goriško okolico 1., 2., 3., 9. in 10. aprila; za mesto Gorico 18. in 20. marca. V Ajdovščini 29. in 30. marca, v Kanalu 10. in 11. maja, v Tolminu 8. in 9. maja, v Cerknem 1. maja, v Kobaridu 6. maja, v Bovecu 4. maja, v Komnu 1. in 2. aprila, v Sežani 9. in 10. aprila, v Trzinu 23. in 24. aprila in v Červinjanu 19., 20. in 22. aprila.

Pojasnilo in popravek. — Prejeli smo: Poročilo v „Gorici“, da se je v Kronbergu obesil 64 let stari France Saksida, ni točno. Resnica je, da se je obesil predzadnjo nedeljo in ne v sredo, v Zaloščah pri Dornbergu 64-letni France Saksida v svoji lastni hiši po večernicah. — Uzrok ni bil slabi gmotni položaj, ker ima njegov dedič prav lepo premoženje, marveč zato, ker je bil mož slaboumen. Toliko v pojasnilo.

V Gradišču v zaporih je hotel te dni neki Tržačan Apollonio Carlo usmrtiti načelnika čuvajev g. Fr. Možetiča. Ko je pregledaval celice, ga je napadel omenjeni Tržačan ter ga hotel z nekakim ostrim orodjem zabosti v trebuh. To pa se mu ni posrečilo, ker je prišel k sreči neki drugi čuvaj vmes, ki je odbil napad. Potem je hotel jetnik pa še samega sebe usmrtiti z istim orožjem, ali se mu tudi ni posrečilo. Zaprl so ga na to v posebne temnice.

Kolo izginilo. — Upravitelj hotela „Južne železnice“ imel je svoje kolo vedno v veži dotičnega hotela, ker je je pogostoma rabil. V nedeljo opoldne se mu je nekam mudilo in se je hotel pe-ljati v namenjen kraj s kolesom. Pa, — kolesa ni bilo in ga tudi še vedno ni na pregled. Kolo je od tvrde Durkop Diana in nosi štev. 27.353.

II. Primorsko vojaško veteran-sko društvo za Gorico in Gradišče bo imelo občni zbor v nedeljo 3. marca ob 11. uri dopoldne v prostorih „Hôtel Post“ v Gorici. Dnevni red: 1. Otvoritev zborovanja. 2. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega obnega zбора. 3. Poročilo o društvenemu napredovanju in poslovanju. 4. Poročilo društvenega blagajnika. 5. Drugi nasveti in predlogi. 6. Dopolnitev društvenega predstojništva.

Nesreča priženitnini v Jagersčah.

— Dne 11. t. m. poročil se je v Jagersčah g. Tomaž Černilogar iz Šebrelj s tukajšno posestnico g.čno Lucijo Tušar. Pojedina je bila po stari navadi v vaški gostilni. Vsi gostje so bili veseli in dobre volje, ne da bi bil kedo vinjen. Ko je že odšla velika večina gostov, zgodila se je strašna nesreča. Posestnik Fr. Peternel se je podal sam po stopnicah iz prvega nadstropja, kjer je bilo še nekaj gostov, v pritličje v kuhinjo. Kar so začuli v kuhinji nahajoči se gostje ropot in so hiteli pogledati, kaj se je zgodilo. Tu se jim ponudi strašen prizor. Videli so g. Fr. Peternela ležati brez zavesti v svoji krvi. Nesrečnežu se je gotovo spodrsnilo in padel je z glavo ob stopnice. Poklicani duhovnik mu je zamogel podeliti samo zakrament sv. poslednjega olja. Boril se je nesrečnež v nezavesti še cela dva dneva s smrtjo. 14. t. m. ob 3. zjutraj pa je umrl in zapustil žalujočo udovo in dva nepreskrbljena otročiča. Pogreb se je vršil 16. t. m. z veliko udeležbo iz Jagersč in sosednjih Šebrelj.

Požar. V Bači pri Sv. Luciji je pogorel 16. t. m. Ivan Kovačič h. št. 41. Mej tem, ko je bil on v Tolminu po opravi, začela mu je popoldne hiša goriti in ko je prišel domov, je našel žalostno pogorišče namesto hiše. Pogorelo mu je h krati mnogo sena, žita, svinjine in starejšemu sinu 40 gld. gotovine. Zavarovan je bil, a zadnjega obroka ni plačal, zato je zgubil pravico do zavarovane svote. Naj bi bil vendar vsakdo zavarovan, pa naj bi tudi obroke o pravem času plačeval. Rajši počakati z davkom, da se zavarovalnina plača. Nesrečnega Ivana Kovačiča priporoča „Primorski List“ premožnim in dobrim ljudem, naj mu pomagajo. Kedar more, naj pošlje naravnost njemu po nakaznici. Vsaki dar bo nesrečni mož hvaležno sprejel.

Nesreča. Na dan 18. t. m. sekali so drva na zemljišču cesarske graščine v Lipici na Krasu. Že so razžagali hrast ob robu neke doline in 62 letni delavec Josip Čok-Mavta iz Lokve hitel je hrast zagvozdit, da bi padel proti dolini pa nenadoma se hrast zaobrne, zsrne ter Čoka vjame za noge, ga podere po dolin navzdol, da z vso s'lo trešči s čelom na steno ter v hipu mrtev obleži. —

Razglas. — Deželni odbor goriški razpisuje denarne podpore, bodisi občasne (perijodične), bodisi enkratne, katere podeli iz dohodkov zaloga prevzvišenega deželnega glavarja grofa Franca Coroninija za obnemogle delavce, ustanovljenega v spomin na zaroko prejasne nadvojvodinje Marije Valerije.

Za podporo se smejo oglasiti delavci in delavke, ki so pristojni v kateri občini poknežene grofovine goriško-gradiške ter so postali trajno nesposobni za delo; v prvi vrsti pa se boče ozir imelo na potrebne med istimi, ki so svoje moči obrabili samo pri podjetjih velike ali male obrti ali pa pri kmetijskih podjetjih.

Prošnje je dati do 31. marca 1901 v pisarnici dež. odbora in priložitijim je:

1. spričevalo županijskega urada dotičnega kraja, potrjeno ali, če treba, dopolnjeno po županstvu pristojnostne občine, — v katerem spričevalu je vestno popisana starost, stan družine, preživila prosilčeva, kako se je bavil z obrti in kakšno je njegovo pravno zadržanje.

2. zdravniško spričevalo potrjujoče prosilčevo bolehavost ali pobačenost, ki zakrivilja njegovo nesposobnost za delo. —

Če se poizve, da je kaj krivega v dokazilih, na katera se je oprl podpiranec, ali pa če neha njegova bolehavost, ustavi se takoj podpora.

Na e. kr. učiteljsku v Kopru se je zaključilo prvo polletje dne 16. februarja. Izmed 128 dijakov je dobilo 1. red 68, 2. red pa 60 dijakov. To je pač slab napredek, kateremu je največ kriva najbrže blažena nemščina, v kateri se podučuje pedagogika, kmetijstvo itd., katero dijaki komaj za največjo silo zmorejo.

„Der Süden.“ Organ für die politischen, culturellen und wirtschaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen. Ta list, ki so ga slovenski in hrvaški poslanci raznih strank ustanovili v dobi lepe sloge v namen, da v središču Avstrije krepko zastopa koristi tepenega in zaničevanega hrvaškega in slovenskega naroda, stal je vedno nevstrašeno in neupogljivo na

vidiku ter razkrival skeleče rane, ki jih rečenima narodoma seka ne samo tuja kruta sila, temveč tudi lastni sinovi, priporočamo vsem rodoljubom, da ga izdatno podpirajo. Opozarjamo na to, da je ta list sedaj edini na Dunaju izhajajoči tednik, ki se bori tudi za slovensko vzajemnost. — Naročnina znaša za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone, za četrt leta 2 kroni. — Uredništvo in upravnništvo je na Dunaju, I. Plankengasse 4.

Bogat berač. V Trstu je te dni dobil policijski stražnik na trgu Zonta razcapanega starega berača, ki mu je tožil, da ni jedel 48 ur. Stražnik ga je odpeljal na stražnico, kjer so berača okrepčali, ob enem so ga pa preiskali in dobili pri njem v cunjeh zavitih 153 K. Na beračevem domu so pozneje našli dve hranilnični knjižici za 10 tisoč kron. Berač, starček Anton Vouka, je na vprašanje, zakaj ne uživa tega denarja, odgovoril, da ga hrani za svoje stare dni.

V Roču v Istri je umrl tamošnji mnogoletni župnik Anton Mičetič. Celih 47 let je služboval tam; mnogo se je trudil, da bi tamošnje kmete spravil na pravo pot, ali ni mu šlo iz-pod rok; kakor kažejo vsake volitve, se ljudstvu le nočejo odpreti oči. Roška občina je še vedno v lahonških rokah. No, prve znake spoznanja je že opaziti tudi tam. Pokojnemu duhovniku-rodoljubu večni pokoj!

Ljudsko štetje v Trstu. Kakor čujemo, je vsled zadnjega ljudskega štetja izkazano, da ima Trst z okolico blizu 180.000 prebivalcev. Od tega števila je tržaški anagrafični urad beležil samo 27.000 Slovencev, dasi ima sama okolica okoli 40.000 Slovencev, a v mestu je dobil slovenski kandidat V. skupine 4500 glasov. Na tak način bi hoteli izvestni poklicniki krogi zmanjšati resnično število slovenskega naroda na tržaškem ozemlju.

Dunajsko mesto je šlo koncem 19. stoletja 1.635.648 civilnega prebivalstva ali 293.750 več kot pred 10 leti. Hiš je v vseh 20 okrajih 33.165, več 3843, strank so pa nasteli 373.433 proti 286.749 v letu 1890. Največ prebivalcev, namreč 145.742 šteje okraj Ottakring, najmanj pa Simmering s 34.513 prebivalci. V I. in VI. okraju se je število prebivalstva zmanjšalo za 9467 oziroma 2058 oseb. V notranjem mestu so namreč sedaj nasteli 46 hiš s 1414 strankami manj nego v letu 1890. Največ hiš šteje okraj Hietzing, kjer se je pomnožilo njih število od 2516 na 3146 v letošnjem letu.

Vezuv zopet deluje. Kakor se poroča iz Rima, je začel Vezuv minolo soboto proti večeru zopet silno bruhati. Prepovedano je hoditi nanj više nego do observatorija.

Nesreče pri pogrebu angleške kraljice. Pri pogrebnih slavnostih angleške kraljice v Londonu je bila tako silna gneča in zmešnjava, da je pri tem ponesrečilo več sto oseb in sicer je konstatirano število mrtvih in ranjenih pri tej priliki z 1505 oseb.

Proti židom. Židov se že ves svet boji. V Rumuniji se jih branijo na vso moč. Neki jud Lazar Scheireanu je podal v poslanski zbornici rumunski prošnjo, da bi ga sprejeli za rumunskega državljan, a prošnja mu je bila odbita s 44 proti 31 glasovi. Enako se je zgodilo tudi drugim židom in kakor v Rumuniji, tako je tudi v Turčiji, kjer jim sultan prepoveduje naseljevanje. Povsodi se židov boje kakor usivega kožuha, mi pa se še ogrinjamo s tem kožuhom, v mnenju, da nas — greje. Smo pač še daleč za — Trnki.

Najdražja knjiga na svetu izide v kratkem v Ameriki. Knjiga bo imela 1000 strani in 10 delov z nepopisno krasno vezavo in umetniškimi akvareli in fotografijami. Knjiga bo razpravljala o bogastvu, zato bo na tudi — najdražja knjiga na svetu. Izšla bo knjiga samo v 400 izvodih. Prvih 150 izvodov knjige bo veljalo po 10.000 mark, ostalih 250 pa se bo prodajalo po 4000 mark izvod.

Dunajska borza.

22. februarja, 1901.

Skupni državni dolg v notah .	98:40
Skupni državni dolg v srebru .	98:30
Avstrijska zlata renta	117:85
Avstrijska kronska renta 4% .	98:—
Ogerska zlata renta 4%	117:95
Ogerska kronska renta 4% . . .	93:50
Avstro-ogerske bančne delnice	16:71
Kreditne delnice	672:50
London vista	240:52 1/2
Nem. drž. bankovci za 100 mark	117:40
20 mark	23:48
20 frankov	19:08
Italijanske lire	90:35
C. kr. cekini	11:32

Knjiga „Naši narodni greh!“ se dobiva v „Narodni tiskarni“ v Gorici in pri knjigotlaču g. Likarju. V nobeni slovenski hiši ne bi smela manjkati ta knjiga, iz katere se moramo učiti, kako živeti res slovenski in kako se ogibati narodnih grehov. Baš sedanje volitve po obmejnih slovenskih pokrajinah so zopet pokazale, kako potrebni smo še narodnega pouka. Zatorej Slovenci, ne izogibajte se tej prekoristni knjigi in naročite si jo! Cena knjigi je 50 vinarjev po pošti 5 vin. več.

Ljubljani, na Dunajski cesti.

Blag. gosp.
Gabrijel Piccoli,
dvorni založnik Nj. Svetosti papeža Leona XIII. v Ljubljani.

Podpisane si usoja naznaniti Vašemu Blagorodju, da je doposlana tinktura za želodec rabila z dobrim vspehom pri želodčnem ter črevesnem kataru kakor tudi v boleznih na jetrah in obistih.

Gradec, dne 2. februarja 1897.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Provincijal:
F. Emanuel Leitner, višji zdravnik.

Blag. gosp.

Gabrijel Piccoli,
Ljubljana.

Že mnogo časa svetujem vsem, kateri trpijo na bolečinah v želodcu in nerednostih v črevesih, da uporabljajo Vašo izvrstno želodčno tinkturo, kojo sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim vspehom. Z odl. spoštovanjem
Mojman (Istra), 6. oktobra 1900.

Don Peter Franceschini,
župnik.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju
pripoveduje
ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.
Vezana v platno 2 kroni, oziroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotlaču Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwentnerju v Ljubljani in Florjanu v Kranju.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga pohištva, rakev (trug), vinskih posod, tiskalnice za vino in sadje vsake velikosti itd.

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica,

priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 23,

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Tiskovine za prošnje v dosego brezobrestnih posojil vinogradnikom

ima v zalogi

„Narodna tiskarna“.

Mlin na devet kamnov,

stanovanjem in bližnjim zemljiščem,

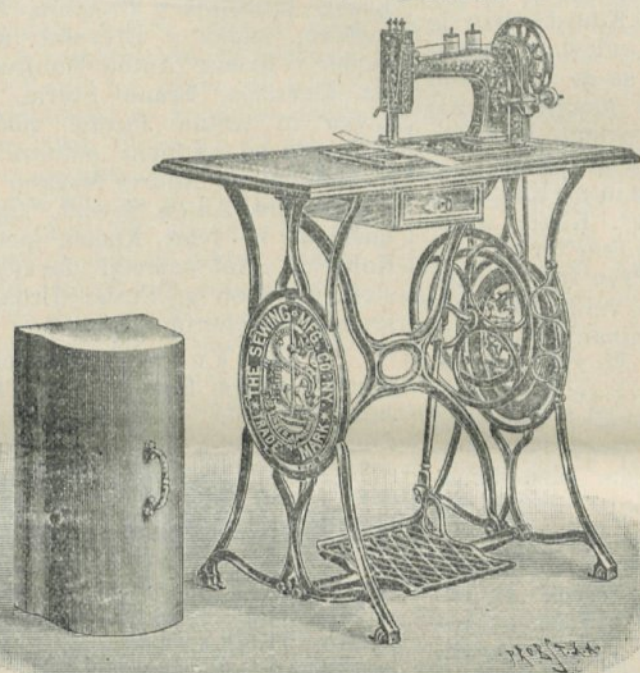
oddaljen 5 minut od postaje sedaj pričete Vipavske železnice, odda se

z 1. julijem 1901 v najem.

Krasna lega, vse v dobrem stanu. — Ponudbe na: grof Coroninijevu oskrbništvu na Vogerskem, pošta St. Peter pri Gorici.

Saunig & Dekleva

v Gorici.

Prva slovenska zaloga vsakovrstnih šivalnih in vezajnih strojev (Stickereimachinen), kakor tudi dvokoles ter samokresov v ulici Municipijo št. 1.

Lastna mehanična delavnica in popravilnica šivalnih strojev, dvokoles v Nunske ulici hiš. št. 16.

Šivalne stroje se jamči za pet let.

Pred konkurencijo nič strahu!!!

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Dunajska cesta št. 15 v Medjatovi hiši v pritličju

vzprejema zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in poljskih pridelkov proti požarni škodi, kakor tudi zvonov proti poškodb.

Pojasnila daje in vzprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice v pritličju Medjatove hiše na Dunajski cesti v Ljubljani, a tudi po slovenskih deželah nastavljeni poverjeniki.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“ je edina slovenska zavarovalnica. Zavaruje pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

ROJAKI! Zavarujte svoje imetje pri domačem zavodu!

Prijatelji in somišljeniki

agitujte za

Centralno posojilnico

v Gorici, ulica Vetturini št. 9.

Uradne ure od 8—12.

1. Hranilne vloge obrestuje po 4 1/2 %;
2. Posojila daje: a) na vknjižbo po 5 1/2 %; b) na menice po 6 %; c) na tekoči račun po pogodbi.

1. Glavni deleži po 200 K s trikratno zavezo;
2. Opravilni deleži po 2 K s petdesetkratno zavezo;
3. Upisnina: a) glavnih deležev ne glede na število 4 K; b) opravnih deležev 1 K.